

Ushbu texnologiya o'quvchilarni o'tilgan yoki o'tilishi kerak bo'lgan mavzu bo'yicha yakka va kichik jamoa bo'lib fikrlash hamda o'zlashtirilgan bilimlarni yodga tushirib, to'plangan fikrlarni umumlashtira olish va ularni yozma, rasm, chizma ko'rinishida ifodalay olishga o'rgatadi. O'quvchilar bu texnologiya orqali guruhlarda ishlashga o'rganadilar, o'tilgan mavzuni sub'yekt o'qitish orqali mustahkamlaydilar.

2. "Venn diagrammasi" texnologiyasi.

Ushbu texnologiya ona tili, o'qish darslarida o'tilayotgan mavzu haqida o'z fikriga ega bo'lish, matn bilan ishlash, o'rganilgan materialni yodda saqlash, so'zlab berish, fikrni erkin holda bayon etish, hamda dars mobaynida o'qituvchi tomonidan barcha o'quvchilarni baholay olishga qaratilgan metodlardan biri.

3. "Ijodiy o'yinlar" texnologiyasi.

Ijodiy o'yinlar o'quvchilar o'zlashtirgan bilim, ko'nikma va malakalarini ijodiy qo'llash, o'qish jarayonida paydo bo'ladigan muammoli vaziyatlarni ijodiy izlanish orqali hal etishdan iborat. Bunday o'yinlar o'quvchilarning mustaqil ijodiy izlanishlar va mantiqiy fikrlashini rivojlantirishga, bilimlarini yanada mustahkamlash va yangi bilimlar berishga qaratilgan bo'ladi.

4. "Ishbilarmonlik o'yinlari" texnologiyasi.

Bu texnologiyada ishtirokchilarga o'yin mavzusi taklif etiladi. Mavzu bo'yicha ular oldiga taklif etilgan muammoni yechish qo'yiladi. Har bir ishtirokchi o'z roliga muvofiq keladigan chiqish tayyorlaydi va bu haqda barcha ishtirokchilar bilan maslahatlashadi. Guruhning barcha a'zolarining faoliyati umumiy maqsadga qaratilgan bo'ladi. Baholash o'quvchining faoliyati va rolining mazmuni bilan belgilanadi.

5. "Sahnalashtirilgan o'yinlar" texnologiyasi.

Muammoli vaziyatning bir turi bo'lib, hayotiy vaziyatlarni o'quvchilar tomonidan sahnalashtirishdan iborat. Ularda didaktik maqsad o'quvchilar oldiga vazifa tariqasida qo'yiladi; o'quvchining o'quv faoliyati o'yin qoidasiga bo'ysundiriladi.

6. "Didaktik o'yinli texnologiyalar".

Didaktik o'yinli texnologiyalar o'quvchilarning bilim olish faoliyatini o'yin faoliyati bilan qo'shib olib borishdan iborat. Didaktik o'yinlar musobaqa, raqobat, o'zaro yordam, hamkorlik tarzida olib boriladi. Didaktik o'yin darslari ta'lim va tarbiya berish, o'quvchilar faoliyatini yo'naltirish, kasbga yo'naltirish, muloqot va nutq madaniyatini rivojlantirish, ular bilimlarini chuqurlashtirish va shaxsini rivojlantirish vazifasini bajaradi.

Bulardan tashqari: "Aqliy hujum", "Klaster", "Xotira mashqi", "So'z-xazina", "Sinkveyn", "Shirin mevalar", "Bumerang", "Bingo" kabi bir necha usullardan foydalanish dars samaradorligini oshirishda yaxshi yordam beradi. Dars va darsdan tashqari ishlarning samaradorligini oshirish masalalari ta'lim-tarbiya jarayonini ilmiy asosda yo'lga qo'yish va yangi pedagogik texnologiyalarni amalda qo'llash bilan uzviy bog'liq. Ta'lim muassasalarida innovatsion faoliyatni tashkil etish, ta'lim-tarbiya jarayonlariga yangilik kiritish va yangicha yondashuvlarni joriy etishdan asosiy maqsad o'qituvchilar va o'quvchilar jamoasi hamkorligi izchilligini ta'minlash hamda uni aniq reja asosida va maqsadga yo'naltirilgan

holda yo'lga qo'yishdan iborat. Bu ishda pedagogik-psixologik va tashkiliy masalalarning omixta yechimi talab eriladi. Hozirgi kunda ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni qo'llashga bo'lgan qiziqish va e'tibor kundan-kunga kuchayib bormoqda. Innovatsion metodlar pedagogik jarayonda o'qituvchi va talaba faoliyatiga yangilik, o'zgartirishlar kiritish bo'lib, uni amalga oshirishda interfaol metodlardan foydalanishni talab etadi. O'qitish jarayonini tashkil etishning asosiy shakli darsdir. Hozirgi paytda darsning xilma-xil noan'anaviy shakllari joriy etilmoqda. Bunday darslar o'quvchining ijodiy qobiliyatini o'stirish, ilmiy dunyo qarashini kengaytirish va har bir yangilikni tez va to'la qabul qila olish ko'nikma va malakalarining shakllanishiga xizmat qiladi. Dars jarayonida innovatsion metodlardan foydalanish o'quvchilarda ilmiy izlanishga qiziqishini uyg'otadi, ijodkorlik va bunyodkorlik qobiliyatini rivojlantiradi. Keng ko'lamlı islohotlarning muhim bo'g'ini-innovatsiyalar bugun har bir sohada bo'lgani kabi ta'lim tizimida ham o'zining afzalliklarini namoyish etmoqda. Innovatsiyalar dolzarb, muhim ahamiyatga ega bo'lib, bir tizimda shakllangan yangicha yondashuvdir. Innovatsion ta'lim o'qituvchi faoliyatini yangilash, ta'lim-tarbiya jarayonini qabul qilish bilan birga, o'quvchi va talaba yoshlarda bilimga chanqoqlik, hur fikrlilik, vatanparvarlik va insonparvarlik tuyg'ularini shakllantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, innovatsion texnologiyalardan foydalanib o'tilgan darsda o'quvchilar o'z qobiliyati va imkoniyatlarini namoyish qilishga erishadilar, jamoa bilan ishlash malakalariga ega bo'ladilar, o'zgarlar fikrini hurmat qilishni o'rganadilar. Bu esa darsning samaradorligini oshirib, ta'lim sifatini kafolatlashga xizmat qiladi.

Muallif haqida ma'lumot.

	Familiyasi	Yuldasheva
	Ismi	Dildora
	Sharifi	Adxamovna
	Ish joyi	Namangan viloyati To'raqo'rg'on tumani XTB ga qarashli 33-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi
	Lavozimi	Ona tili va adabiyot fanlari metod birlashma raisi
	Ilmiy darajasi	Yo'q
	Telefon raqami	(91) 396 07 56
	E-mail	
	Maqolaning mavzusi	Fanlarni o'qitishda innovatsion metodikalar
0	Taqdim etayotgan sho'basi	Filologiya fanlarini o'qitishdagi innovatsiyalar

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Til va adabiyot ta'limi. 2018-yil, 7-son.
2. Pedagogik texnologiyalar. (maqola) A.Jumanov katta o'qituvchi.
3. "Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat" (darslik) Toshkent. 2012-yil
4. Ta'lim jarayonida innovatsiyalar. biznes-dailiy.uz 2018-yil.18.05

TASVIRIY SAN'AT ASARLARINI MANTIQUIY IDROK ETISHGA O'RGATISH METODIKASI

Nurboyeva Mukarrama Nuriddin qizi

Nizomiy nomidagi TDPU Professional ta'lim fakulteti

"Tasviriy san'at va amaliy bezak san'ati" mutaxassisligi magistranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada tasviriy san'at asarlarini badiiy tahlil qilish jarayonida o'quvchilarni mantiqiy fikrlashini takomillashtirish texnologiyalaridan foydalanish keltirilgan. Tasviriy san'at asarining badiiy tahlili O'zbekiston xalq rassomi Akmal Nurning "Ilohiy nur" asari misolida bayon qilingan.*

Kalit so'zlar: *Rassom, asar, g'oya, ijod, ramz, timsol*

Musavvirlik shunchaki san'atning bir turi bo'lib qolmasdan insonning ichki dunyosini ochib beruvchi, ma'naviyatini shakillantiruvchi va dunyoqarashini yuksaltiruvchi mo'jizakorlik san'atidir. Inson doimo go'zallikka intilib yashaydi va shuning uchun ham tasviriy san'at asarlari bugungi kunga qadar o'z qadr-qimmatini yo'qotmay kelmoqda.

Yurtimizda tasviriy san'atga katta e'tibor qaratilgan bo'lib, bugungi kunda bir qator ijodkor rassomlarimiz bu sohaga o'z hissalarini qo'shib kelmoqdalar. Ular orasida Akmal Nurning ijodiy asarlari o'zining jozibadorligi, milliyligi va boy mazmunga egaligi bilan ajralib turadi.

Akmal Nur (Nuriddinov) 1959-yil 27-fevral kuni Namanganda tug'ilgan. 1978-yil Benkov nomidagi Respublika rassomlik bilim yurtida, 1984-yil Manon Uyg'ur nomidagi Teatr va rassomlik san'ati institutida tahsil olgan. Ilk ustozlari Ibrohim Mamadaliyev (Namanganda an'anaviy rang tasvirda ijod qilgan) va Sokolov Ivan Yakovlevichlardir (Benkov nomidagi rassomlik bilim yurti o'qituvchisi).

Akmal Nur ijodini kuzatar ekanmiz har bir asarida o'ziga xoslikni ko'ramiz. Hech bir asar bir-birini takrorlamaydi, ammo asarlarning hammasi bir maqsadga – yaxshilik va ezgulikni, mehr va muhabbatni tarannum etishga qaratilgan. Rassom har bir asarida go'zallik va nafosatni, oilaviy qadriyatlar va milliyligimizni uyg'unlashtira olgan.

Rassom asarlaridan "Hayot boshlanmoqda" uchligi, "Umid bulog'i", "Ajdodlar nazari" (1987), "Kushan qishlog'i", "Tong", "Kushan afsonasi" (1988), "Oila" (1990), "Darvesh", "Shahar taqdiri", "Tun va kun", "Unutilgan qadriyatlar", "Shirin tush" (1992), "Tojmahal", "Muhabbat bog'i" (1993), "Muhabbat vodiysi", "Armon" (2000), "Oy ustidagi pari" (2001), "Jannat uchligi", "Ona" (2003) nomli asarlari muvaffaqiyat va shuhrat olib keldi. Keyinchalik "Izhor" (diptix, 2014), "Dilda yana ohanglar" (2015), "Umid farishtasi" (2015), "Xitoycha choy ichmoqlik" (2017), "Gurrak" (2017), "Atirgulning muattar hidi" (2017), "Kuz" (2018), "Suhbat" (2018), "Osmonda" (2020), "Visol" (2020), "U" (2021), "Yaxshi kun" (2021) kabi asarlari sharqona nafisligi, kompozitsion yechimi va psixologik mazmunining g'oyat kengligi bilan tomoshabinni hayratga solib kelmoqda.